

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Náhradní výchovná péče

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Eva Schneiderová, Ph.D.

Vypracovala:

Klára Čaňková Horníčková

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Náhradní výchovná péče“ zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Brno 1.4.2011

.....
Klára Čaňková Horníčková

Poděkování

Děkuji paní JUDr. Evě Schneiderové, Ph.D. za její pomoc a rady, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat své mamince za její velkou pomoc při mém zastupování v domácnosti a omluvit se dceři Evelínce, že jsem se nezúčastnila všech jejich zábav.

Klára Čaňková Horníčková

OBSAH

ÚVOD	2
1. RODINA	4
1.1 Rodina a její význam	5
1.2 Funkce rodiny	5
2. FORMY NÁHRADNÍ VÝCHOVNÉ PÉČE	8
2.1 Ústavní výchova	8
2.2 Rodinná péče	10
3. ORGÁNY VYSTUPUJÍCÍ V NÁHRADNÍ VÝCHOVNÉ PÉČI	16
3.1 Orgán sociálně-právní ochrany dětí	16
3.2 Soudy	18
3.3 Státní zastupitelství	19
4. PRŮZKUM	20
4.1 Cíl průzkumu	20
4.2 Vyhodnocení průzkumu	21
ZÁVĚR	36
RESUMÉ	37
ANOTACE	38
KLÍČOVÁ SLOVA	39
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	40

ÚVOD

Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybrala náhradní výchovnou péči, kdy pracuji jako odborná pracovnice kanceláře na opatrovnickém oddělení Okresního soudu ve Znojmě.

Soud v rámci opatrovnického oddělení se zabývá řešením věcí týkajících se nezletilých dětí jako je např. schválení právních úkonů za nezletilé (tzn. různých smluv, dědických dohod, výpovědí ze stavebního spoření, atd). rozhodováním o výchově a výživě nezletilých dětí, pěstounskou péčí, osvojením atd., kdy je dohlíženo na to, aby byla zachována práva dětí a rozhodnuto ve věci tak, aby to bylo v jejich zájmu. Dále se toto oddělení zabývá řešením věcí týkajících se výchovných problémů u dětí.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit zda nařízení náhradní výchovné péče, kam řadíme ústavní výchovu a rodinné péče - tedy osvojení, pěstounské péče a poručenské péče a svěřením do péče do péče třetí osoby, má rok od roku stoupající či klesající tendenci. Rovněž jsem se zaměřila na sledování pohybu počtu nařízených výchovných opatření, jako je stanovení dohledu, vyslovení napomenutí a také zrušení ústavní výchovy a zrušení nařízeného dohledu.

Práci jsem rozdělila na část praktickou a část teoretickou. Část praktická má tři kapitoly. V první kapitole se zabývám rodinou-jejím významem a funkcí. V druhé kapitole uvádím a popisuji jednotlivé formy náhradní výchovné péče a ve třetí kapitole popisují orgány vystupující v náhradní výchovné péči, a to orgán sociálně-právní ochrany dětí, soud a státní zastupitelství.

V části teoretické jsem pak zjistila v jakém počtu v tom kterém roce bylo rozhodnuto o určité formě péče či výchovného opatření. Výsledky jsem pro lepší přehled zaznamenala do tabulek. Také jsem pro lepší představu uvedla dvě kasuistiky. První je případem, kdy byla nařízena ústavní výchova a druhá kasuistika popisuje případ dítěte, kterému nařízení ústavní výchovy hrozilo.

V bakalářské práci jsem nashromážděné informace o počtu nařízené náhradní výchovné péče analyzovala a jejich srovnáním jsem došla k určitému závěru. Tedy jsem použila metodu logickou, a to srovnání a dále analýzu statistickou, kdy jsem zjišťovala kolikrát která péče byla nařízena. Dále jsem v praktické části využila vybrané kasuistiky z prostředí náhradní výchovné péče, a to ústavní péče a poručenské péče.

Problematika je velmi široká, ale nebylo v mých silách ani možnostech, abych toto vše rozebrala, proto se mé závěry dotýkají pouze regionu Znojemska.

1. RODINA

„Rodina je především nenahraditelná v oblasti emocionálního vývoje dítěte, je citovým zázemím a útočištěm.“ (Kraus, 2006, str.26)

Rodina je základní jednotkou společnosti, která vznikla proto, aby zajistila stálou ochranu dítěti, které vše co vnímá, je péče, zájem a láska, jenž ve své rodině dostává.

„Rodina tvořená rodiči (rodičem) a dětmi bývá nazývána rodinou nukleární (jadernou). Rodinu rozšířenou o blízké příbuzné, prarodiče, strýce, tety apod. označuje termín rodina rozšířená (velká). Rodina, v níž jedinec vyrůstá jako dítě, nazýváme rodinou orientační, rodinný svazek, který později samo zakládá, označujeme jako prokreační.“ (Kraus, 2008, str.80)

Dřívější model rodiny, která byla velmi rozvětvená, tvořili lidé tří až čtyř generací žijících pospolu v jednom domě. Lidé byli méně mobilní, žili a pracovali v malé oblasti a běžnou věcí byl každodenní vzájemný styk. Výhodou této široké rodiny bylo, že poskytovala oporu svým členům, zejména těm, kteří vychovávali děti, tzn. že prarodiče pomáhali rodičům s výchovou jejich dětí a později, když prarodiče se nemohli o sebe starat a potřebovali pomoc, tak zase jim pomáhali rodiče a jejich děti, tzn. jejich děti a vnoučata. Tedy si pomáhali všichni navzájem, když bylo jejich pomoci potřeba (Stoppard, 2001, str.10)

V posledních desítkách let s rozvojem průmyslu se zvýšila poptávka po pracovních silách, kdy se vyžadovala pohyblivost pracovníků. Lidé se začali stěhovat za prací, opouštěli domov a širokou rodinu a tento model rodiny se rozpadl a vznikl užší model rodiny, tj. otec+matka+dítě.

„Dnešní podoba manželství a rodiny, jako trvalého soužití muže s ženou a dětmi, popřípadě s jinými blízkými pokrevními příbuznými ve společné domácnosti, jejichž nejdůležitější vzájemné vztahy jsou upraveny právem, je poměrně pozdním výplodem

společenského vývoje, a manželství i rodina prošly, nežli k tomuto stadiu dospěly, dlouhými a složitými proměnami.“ (Klabouch, 1962, str.10)

Dříve základem rodiny bylo manželství, ale v poslední době už tomu tak není. Dříve nebylo společensky přípustné, aby žena, která čeká dítě, nebyla za otce dítěte provdaná nebo aby dokonce žila a vychovávala dítě sama. V dnešní době i vzhledem k větší míře finančně nezávislých žen na mužích, jejich emancipaci, pak tyto se samy rozhodují žít a vychovávat dítě bez uzavření manželství. Uzavření manželství tedy není nutnou podmínkou pro rodinný život. Důležitá je vzájemná spolupráce a schopnost členů se domluvit na potřebném.

1.1 Rodina a její význam

Výchova v rodině začíná ihned po narození dítěte, kdy největší vliv na dítě má matka, která se o ně stará. V rodinné výchově je důležitý emoční vztah rodičů a dětí.

„Rodinná výchova má největší význam po celé období předškolního věku, postupně její výchovná role slábne spolu s nástupem dalších výchovných činitelů.“ (Kraus, 2006, str.26)

V rodině může dojít i k narušení výchovy dítěte, a to tehdy když se rodiče o dítě nemohou, nedovedou či nechtějí starat, např. z důvodů úmrtí rodiče, příliš nízký věk rodičů, upřednostnění svých zájmů.

1.2 Funkce rodiny

„Podle různých historických podmínek mění se i funkce manželství a rodiny. Reprodukce lidských individuí - podmínka udržení lidského rodu - je ovšem jejich funkcí nejstarší, ale naprosto ne jedinou. V průběhu historického vývoje manželství a rodina přijímaly další funkce jiné, z nichž mnohé pak v dalším společenském vývoji přebíral zase stát.“ (Klabouch, 1962, str.9)

Dle Krause má rodina tyto funkce:

- biologickoreprodukční,
- sociálně-ekonomickou,
- ochrannou (zaopatřovací, pečovatelskou),
- socializačně-výchovnou,
- rekreační, relaxační, zábavnou,
- emocionální.

Biologickoreprodukční funkce rodiny má význam jak pro společnost jako celek, tak také pro jedince, kteří rodinu tvoří. Pro svůj zdárný rozvoj potřebuje společnost stabilní reprodukční základnu. Proto je také v jejím zájmu, aby se rodil takový počet dětí, který tyto perspektivy naplní.

V sociálně-ekonomické funkci je rodina chápána jako významný prvek v rozvoji ekonomického systému společnosti. Její členové se zapojují do výrobní i nevýrobní sféry v rámci výkonu určitého povolání a současně se rodina sama stává významným spotřebitelem, na němž je značně závislý trh.

Funkce ochranná (zaopatřovací, pečovatelská) spočívá v zajišťování životních potřeb (biologických, zdravotních) nejen dětí, ale všech členů rodiny.

V socializačně-výchovné funkci je rodina též první sociální skupinou, která učí dítě přizpůsobovat se životu, osvojovat si základní návyky a způsoby chování běžné ve společnosti. Ústřední úlohou socializačního procesu v rodině zůstává příprava dětí a mladistvých na vstup do praktického života.

Na rekreaci, relaxaci a zábavu by měla rodina také pamatovat, kdy aktivity tohoto typu se týkají všech členů rodiny, ale pro děti mají samozřejmě význam největší.

Emocionální funkce rodiny je zásadní a nezastupitelná. Žádná jiná instituce nedokáže totiž vytvořit podobné a tak potřebné citové zázemí, pocit lásky, bezpečí

a jistoty, a tak podstata a smysl nemohou být nikdy proměněny. (Kraus, 2008, str.81-83)

Dle Krause a Sýkory rodina může být:

- funkční,
- problémová,
- dysfunkční,
- afunkční.

Funkční rodina je taková, která přiměřeně plně všechny funkce.

Problémová rodina je taková, ve které občas dochází k poruchám v plnění jedné či několika funkcí, ale nenaruší vážněji život rodiny a zásadně negativně neovlivňuje vývoj dítěte.

V dysfunkční rodině dochází k vážným poruchám, vnitřnímu rozkladu rodiny a je zásadně narušen socializační proces dítěte.

Afunkční rodina není schopna vůbec zabezpečit základní potřeby a dítě je třeba umístit do náhradní rodinné péče. (Kraus, Sýkora, 2009, str.33)

2. FORMY NÁHRADNÍ VÝCHOVNÉ PÉČE

Některé děti nemají bohužel to štěstí, že by se narodily rodičům, kteří se o ně postarají minimálně do jejich zletilosti, a proto musí být svěřeny do náhradní výchovné péče, která v naší republice se dělí na ústavní výchovu a rodinnou péči=též náhradní rodinná péče.

Dle Opatřila a kolektivu se náhradní výchovná péče dělí na kolektivní péči a individuální péči=též rodinnou, tzn. náhradní rodinná péče.

Do kolektivní péče patří:

- kojenecké ústavy,
- dětské domovy,
- výchovné ústavy,
- diagnostické ústavy,
- dětské psychiatrické léčebny,
- a ústavy sociální péče.

Do individuální péče, též rodinné či náhradní rodinné péče patří:

- osvojení (adopce),
- pěstounská péče,
- zvláštní zařízení pro pěstounskou péči,
- poručenská péče,
- svěření do péče příbuzných,
- a SOS vesničky (pouze maminky-pěstounky). (Opatřil a kolektiv, 2004, str.7)

2.1 Ústavní výchova

Ústavní výchova je jednou z forem náhradní výchovné péče, kdy dítě nevyrostá ve své biologické rodině, ani v náhradní rodině, ale bohužel v ústavní výchově. V této výchově se mohou nacházet děti od jejich narození až do jejich zletilosti, kdy není

nikoho, kdo by chtěl, nebo byl schopen se o ně řádně starat. Ústavní výchova je opatřením, které nařizuje příslušný soud, v jehož obvodu dítě pobývá a kdy jiná výchovná opatření nevedla k nápravě, a nebo když rodiče z vážných důvodů nemohou nebo nechtějí výchovu zajišťovat.

Dle § 46 odst.2 zákona o rodině, před nařízením ústavní výchovy je soud povinen zkoumat zda výchovu dítěte nelze zajistit náhradní rodinou péčí nebo rodinou péčí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, která má přednost před výchovou ústavní. Pominou-li po nařízení ústavní výchovy její důvody nebo lze-li dítěti zajistit náhradní rodinnou péči, soud ústavní výchovu zruší.

Kojenecké ústavy

Kojenecké ústavy poskytují ústavní péči a výchovu dětem do jejich tří let věku.

Dětské domovy

Do dětských domovů lze umísťovat děti ve věku od tří let, nejvýše do osmnácti let, kdy účelem dětských domovů je zajištění péče o děti, u kterých je nařízena ústavní výchova, které ale nemají závažné poruchy chování.

Výchovné ústavy

Výchovné ústavy pečují o starší děti patnácti let, které mají závažné poruchy chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova. Tyto ústavy mají výchovně působit na děti a vzdělávat je.

Diagnostické ústavy

Do diagnostického ústavu se dostanou děti, u nichž byla nařízena ústavní výchova, a to rozhodnutím soudu o předběžném opatření či ústavní výchově, kdy dle vyšetření psychologického, pedagogického, sociálního a zdravotního stavu dětí, jsou pak tyto umístěny pro ně do nejvhodnějšího zařízení. Diagnostické ústavy vedou evidenci dětí umístěných v zařízeních ve svém územním obvodu a zjišťují výsledky výchovného působení a vedení u těchto dětí.

Dětské psychiatrické léčebny

Dětské psychiatrické léčebny jsou odborné léčebné ústavy pro děti a mladistvé se specializovanou péčí v oboru dětské psychiatrie.

Ústavy sociální péče

Ústavní či ochranná výchova může být vykonávána v ústavech sociální péče. Pro poskytování ústavní péče se zřizují tyto ústavy sociální péče:

- ústav pro tělesně postiženou mládež,
- ústav pro tělesně postiženou mládež s přidruženým mentálním postižením,
- ústav pro tělesně postižené dospělé občany,
- ústav pro chronické alkoholiky a toxikomany,
- ústav pro chronické psychotiky a psychopaty.

2.2 Rodinná péče

„Naše péče o dítě má nyní k dispozici poměrně bohatý výběr jednotlivých forem náhradní rodinné i nerodinné péče. Zatímco ještě před několika lety se osud opuštěného dítěte mohl řešit v podstatě jen dvojím způsobem, tj. že bylo buď adoptováno, nebo šlo

do dětského domova, máme dnes nejméně šest různých možností. Máme adopci, individuální pěstounskou péči a pěstounskou péči v tzv. zvláštních zařízeních, tj. buď v rodinných skupinách s otcem, matkou a osmi cizími dětmi, nebo v Dětských vesničkách s matkou a její pomocnicí „tetou“ a osmi cizími dětmi. Dále máme dětské domovy bytového či rodinného typu, kde dva nebo tři profesionální vychovatelé bydlí uvnitř ústavu se stálou skupinou dětí, různorodé co do pohlaví a věku, v jakési bytové jednotce.“ (Matějček, 1986, str.22)

Vztahy v náhradní rodinné výchově a jejich podmínky upravuje zákon číslo 94/1963 Sb. ve znění pozdějších předpisů, za nichž může být nezletilé dítě svěřeno do výchovy jiných fyzických osob než rodičů a vymezuje jejich vzájemná práva a povinnosti.

Osvojení

„K přijímání opuštěných dětí do nových (náhradních) rodin docházelo již odedávna. Byla to praxe běžně užívaná mnoha kulturami. Slovo adopce znamenalo původně „vyvolit“, tedy děti byly svými novými rodiči vyvoleny. Dnes je tomu jinak, rodiči jsou vybíráni pro opuštěné dítě.“ (Bubleová, Benešová, 2001, str.3)

Osvojení (adopce) je nejvýznamnější formou náhradní rodinné péče, kdy osvojit lze pouze dítě nezletilé. Osvojení musí být osvojenci ku prospěchu a mezi osvojencem a osvojitelem musí být přiměřený věkový rozdíl. O osvojení rozhoduje soud na návrh osvojitele a před rozhodnutím soudu o osvojení musí být nezletilé dítě po dobu nejméně tří měsíců v péči budoucího osvojitele, a to na jeho náklady. Osvojení může být individuální i společné, kdy společně mohou osvojit dítě pouze manželé, nikoliv družka, druh a osoby stejného pohlaví. Osvojitelé mají vyživovací povinnost k dítěti.

Osvojení se dělí na:

- zrušitelné, t.j. osvojení 1. stupně,
- nezrušitelné, t.j. osvojení 2. stupně,
- mezinárodní. (Bubleová, Benešová, 2001, str.5)

Při zrušitelném osvojení, též osvojení prosté, obyčejné, může soud toto zrušit z důležitých důvodů na návrh osvojence nebo osvojitele.

Při nezrušitelném osvojení jsou dle pravomocného rozsudku osvojitelé zapsáni na místo rodičů osvojovaného dítěte. Nezrušitelně osvojit lze dítě od jednoho roku jeho věku. Toto osvojení nelze zrušit. Při nezrušitelném osvojení vznikají mezi osvojencem a osvojitelem a jeho příbuznými vztahy, jako mezi rodiči a dětmi.

Mezinárodně osvojené může být dítě, kterému se nedaří najít náhradní rodinu v zemi původu.

„K tomu, aby bylo dítě osvojeno je nutné splnit tři základní předpoklady. Tyto předpoklady sice nejsou výslovně v zákoně o rodině uvedeny a stanoveny, ale nepřímou vyplývají z jednotlivých ustanovení. Pokud některý z těchto předvídaných předpokladů chybí, nemůže dojít k osvojení dítěte, a výchova a rodinné prostředí pro dítě musí být zajištěna prostřednictvím jiného institutu náhradní výchovy. Jedná se o tyto předpoklady:

1. Dítě má právní nárok na náhradní výchovné prostředí a na zabezpečení všestranného rozvoje. Jestliže rodiče nejsou schopni nebo ochotni tuto výchovu zajistit, nastupuje stát a společnost. Osvojení je chápáno jako nejvhodnější forma náhradní rodinné výchovy, zejména v případě osiření dítěte. Ve většině případů se osvojení neuplatňuje jen při osiření faktickém, ale také při osiření sociálním.
2. Existuje zájem dítěte a společnosti na vytvoření nového rodinného prostředí, neboť zákon o rodině hovoří o tom, že osvojení musí být zásadně ku prospěchu dítěte-osvojence.
3. Musí existovat vůle budoucího osvojitele nezletilé dítě osvojit. V právní praxi se tento předpoklad realizuje zejména tím, že řízení o osvojení může být zahájeno pouze na návrh budoucího osvojitele. Aby osvojení splnilo svůj společenský účel, musí se osvojitel pro osvojení rozhodnout dobrovolně. Jeho rozhodnutí je zároveň předpokladem navázání takového citového vztahu jako mezi dětmi a rodiči a může být základem harmonického rodinně právního vztahu.“ (Kejdová, Vaňková, 2007, str.160,161)

Pěstounská péče

Dle § 45a, odst.1 zákona o rodině, soud může svěřit dítě do pěstounské péče fyzické osobě (dále jen „pěstoun“), jestliže zájem dítěte vyžaduje svěření do takové péče a osoba pěstouna poskytuje záruku řádné výchovy dítěte.

Pěstounská péče je státem garantovaná a kontrolovaná, ustanovována v případech, kdy rodiče nejsou dlouhodobě schopni řádně pečovat o dítě. Pro pěstounskou péči jsou vhodné osiřelé děti, které vyžadují trvalou individuální péči a dlouhodobou výchovu v náhradní rodině. Jsou to převážně starší děti, skupiny sourozenců, děti jiného etnika, ale také děti se zdravotními či psychomotorickými obtížemi.

U dítěte v pěstounské péči jsou zachovány vztahy k původní rodině, ale zákon o pěstounské péči upravuje práva a povinnosti pěstouna a rodičů dítěte, ale i pěstouna a dítěte. Pěstoun je povinen o dítě osobně pečovat, nemá vyživovací povinnost k dítěti.

Pěstounská péče trvá do 18-ti let věku dítěte či do 26 let, pokud se ale po tu dobu soustavně připravuje na budoucí povolání. Pěstounskou péči lze zrušit na návrh pěstouna. Děti v pěstounské péči a pěstouni mají nárok na dávky pěstounské péče.

Dle Blubelové a Benešové se pěstounská péče dělí na individuální a skupinovou. Individuální pěstounská péče se pak dělí na péči, kdy děti jsou svěřeny do péče příbuzných osob, a to buď prarodičům či jiným a na péči, kdy děti jsou svěřeny do péče cizích osob (klasická pěstounská péče jako dlouhodobá řešení). Skupinová pěstounská péče se dělí na zařízení pro výkon pěstounské péče (pěstounské páry) a SOS dětské vesničky (matka pěstounka). (Bubleová, Benešová, 2001, str.5)

Poručenská péče

Dle § 78 zákona o rodině, jestliže rodiče dítěte zemřeli, byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti, výkon jejich rodičovské zodpovědnosti byl pozastaven nebo nemají

způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, ustanoví soud dítěti poručníka, který bude nezletilého vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek místo jeho rodičů.

Výkon této funkce je pod pravidelným dohledem soudu, a to ohledně správy majetku nezletilého a ohledně osobní sféry nezletilého. Poručník tyto zprávy o poručenci podává zpravidla soudu jednou za rok. Pokud poručník osobně vykonává péči o poručenca, mají nárok na stejné hmotné zabezpečení jako v pěstounské péči.

Soud ustanoví dítěti poručníka v případě, že:

- rodiče dítěte zemřeli,
- rodiče byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti,
- byl pozastaven výkon jejich rodičovské zodpovědnosti,
- rodiče nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu a nejsou tedy nositeli rodičovské zodpovědnosti. (Bubleová, Benešová, 2001, str.8,9)

Svěření do péče třetí osoby

Tato forma náhradní výchovné péče je určena pro děti, u kterých je předpoklad jejich navrácení do původní rodiny. Velmi často jsou děti svěřovány do výchovy prarodičů či jejich příbuzných, kdy soud v případě svěřeni nezletilého do péče třetí osoby, vymezí jeho rozsah práv a povinností k dítěti.

Dle § 45 odst.1 zákona o rodině, vyžaduje-li to zájem dítěte, může soud svěřit dítě do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, jestliže tato osoba poskytuje záruku jeho řádné výchovy a se svěřením dítěte souhlasí. Při výběru vhodné osoby dá soud přednost zpravidla příbuznému dítěte.

Svěření do péče třetí osoby zaniká dosažením zletilosti, smrtí dítěte nebo osoby, do jejíž péče bylo nezletilé dítě svěřeno, a nebo rozhodnutím soudu.

SOS vesničky

„Teprve v dospělosti se ukáže, jak jsme si vedli v dětství. Období dětství je pro další život rozhodující – může být oporou nebo překážkou. Je důležité, co bylo pro náš budoucí vývoj určující ztráta a bolest, nebo láska a úcta? Ačkoliv jsme si všichni vědomi toho, že dětství je kritickým obdobím našeho života, děti jsou stále ignorovány, manipulovány, zneužívány a opuštěny.“ (Helmut Kutin, President SOS Kinderdorf International)

SOS dětské vesničky se snaží pomoci dětem, které jsou ohroženy ztrátou rodičovské péče a dětem, které již rodičovskou péči ztratily. Poskytují odbornou péči a podporu opuštěným a ohroženým dětem, které z různých důvodů nemohu vyrůstat ve své vlastní rodině.

SOS dětské vesničky jsou zařízením pro výkon pěstounské péče. Pěstouni v SOS dětské vesničce vychovávají děti, které jim byly svěřeny do péče, kdy je jim ve vesničce umožněn veškerý potřebný servis, např. rodinný dům (vždy jeden dům pro jednu rodinu), psychologická a pedagogická pomoc, finanční podpora účasti dětí na volnočasových aktivitách (tábory, zájmové kroužky) apod.

3. ORGÁNY VYSTUPUJÍCÍ V NÁHRADNÍ VÝCHOVNÉ PÉČI

Orgány, které jsou účastníky řízení ve věcech náhradní výchovné péče jsou:

- orgán sociálně-právní ochrany dětí, který je ustanoven jako kolizní opatrovník a dohlíží na sociálně-právní ochranu dětí, kdy předním hlediskem je zájem o blaho dítěte,
- státní zastupitelství, které v řízení o výchovném opatření dozoruje dodržování právních předpisů.

Ten, kdo o náhradní výchovné péči rozhoduje je soud.

3.1 Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí upravuje zejména zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

„Orgány sociálně-právní ochrany zejména vyhledávají děti, kterým je třeba pomoci ze strany státu, zprostředkovávají náhradní rodinnou péči, informují soudy o chování dětí a vykonávají funkci kolizního opatrovníka.“ (Kejdová, Vaňková, 2007, str.170)

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) se podílí na rozhodování v řízení o osvojení, pěstounské péči, poručenství.

Sociálně-právní ochranu zajišťují orgány sociálně-právní ochrany, jimiž dle § 4, odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí jsou:

- a) krajské úřady,
- b) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- c) obecní úřady,
- d) ministerstvo,

e) Úřad,

a dále dle stejného §, odst. 2:

- a) obce v samostatné působnosti,
- b) kraje v samostatné působnosti,
- c) komise pro sociálně-právní ochranu dětí,
- d) další právnické a fyzické osoby, jsou-li výkonem sociálně-právní ochrany pověřeny.

Sociálně-právní ochrana dětí je upravena v zákoně č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, který vymezuje ochranu dětí v § 1, odst. 1, jako:

- a) ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- b) ochranu oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,
- c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

Podle § 2, odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí se sociálně-právní ochrana poskytuje dítěti, které na území České republiky

- a) má trvalý pobyt,
- b) má podle zvláštního právního předpisu 1a) upravujícího pobyt cizinců na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo je hlášeno k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 90 dnů,
- c) podalo návrh na zahájení řízení o udělení azylu,
- d) je oprávněno trvale pobývat, 2) nebo
- e) pobývá s rodičem, který podal žádost o udělení oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky nebo které pobývá na základě uděleného oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu. 2a).

Podle stejného zákona odst. 3, v rozsahu stanoveném tímto zákonem (§ 37 a 42) se sociálně-právní ochrana poskytuje také dítěti, které nemá na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo není hlášeno k pobytu na území České republiky po dobu nejméně 90 dnů podle zvláštního právního předpisu 1a) upravujícího pobyt cizinců na území České republiky ani není oprávněno podle zvláštního právního předpisu 2) trvale pobývat na území České republiky.

3.2 Soudy

Činnost soudů je upravena zejména v zákoně č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudu a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích) ve znění pozdějších předpisů.

Soud je nezávislý a nestranný státní orgán, který vykonává soudní moc.

Dle § 2 výše uvedeného zákona, soudy

- a) projednávají a rozhodují spory a jiné věci patřící do jejich pravomoci podle zákonů o občanském soudním řízení,
- b) projednávají a rozhodují trestní věci patřící do jejich pravomoci podle zákonů o trestním řízení,
- c) rozhodují v dalších případech stanovených zákonem nebo mezinárodní smlouvou, s níž vyslovil souhlas Parlament, jít je Česká republika vázána a která byla vyhlášena.

„Jádrem soudnictví je tedy soudní pravomoc, kterou můžeme rozdělit podle toho, jaké otázky soud řeší na pravomoc:

- a) civilněprávní - rozhodování sporů o právu mezi stranami,
- b) trestněprávní - ochrana společnosti rozhodováním o vině a je-li tato zjištěna, tak rovněž rozhodování o trestu,
- c) správněprávní - přezkoumávání rozhodnutí vydaných správními orgány ve správním řízení jako prostředek ochrany před nezákonnými rozhodnutími výkonné moci,
- d) ústavněprávní - rozhodování o ústavnosti zákonů a jiných právních předpisů, popř. i individuálních právních aktů.“ (Filip a kol., 1994, str.198)

Pokud jde o rozhodování ve věcech péče o nezletilé děti, kam spadá i rozhodování o náhradní výchovné péči, podřazuje se to do civilněprávní pravomoci soudu, přičemž však jde o věci nesporné, tedy věci, které může soud zahájit i bez návrhu, je-li to v zájmu dětí. Jedná se o řízení tzv. „opatrovnické“.

3.3 Státní zastupitelství

Činnost státního zastupitelství je upravena zejména v zákoně č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 1 výše uvedeného zákona zřizuje se státní zastupitelství jako soustava úřadů státu, určených k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství. (Fenyk, 2003, str.17)

Státnímu zastupitelství je zákonem uložena povinnost vykonávat dozor v místech, kde se vykonává ústavní nebo ochranná výchova. Zastupitelství provádí dozor zejména nad dodržováním právních předpisů, je oprávněno vstupovat do řízení o nařízení nebo ochranné výchovy a nahlížet do spisů, žádat potřebné vysvětlení.

4. PRŮZKUM

V bakalářské práci jsem se zabývala počtem soudem nařízené náhradní výchovné péče za období posledních patnácti let, kdy nashromážděné informace jsem analyzovala a jejich srovnáním jsem došla k určitému závěru. Použila jsem metodu logickou-a to srovnání a dále analýzu statistickou, kdy jsem zjišťovala v jakém počtu která péče byla v daném roce nařízena.

4.1 Cíl průzkumu

Cílem mé bakalářské práce, kdy jsem se zabývala počtem soudem nařízené náhradní výchovné péče na Znojemsku, rozdělené pro srovnání na tři období po pěti letech, bylo zjistit, jaký druh výchovy či výchovného opatření má rok od roku stoupající či klesající tendenci v závislosti na rozhodnutí soudu v tom kterém roce.

Zjišťovala jsem tedy:

- počet nařízené ústavní výchovy,
- počet nařízeného soudního dohledu,
- počet vyslovení napomenutí,
- počet zrušení ústavní výchovy,
- počet zrušení dohledu,
- počet rozhodnutí o nezrušitelném osvojení,
- počet rozhodnutí o zrušitelném osvojení,
- počet rozhodnutí o svěřeni do pěstounské péče,
- počet rozhodnutí o svěřeni do poručenské péče,
- počet rozhodnutí o svěřeni do péče třetí osoby.

4.2 Vyhodnocení průzkumu

Tabulka 1 Počet nařízených jednotlivých forem náhradní péče za období 1996 až 2000 každý rok zvlášť

	1996	1997	1998	1999	2000
Nařízení ústavní výchovy	41 dětí	13 dětí	42 dětí	49 dětí	41 dětí
Stanovení dohledu	15 dětí	23 dětí	17 dětí	25 dětí	26 dětí
Vysloveno napomenutí	0 dětí	0 dětí	0 dětí	2 děti	8 dětí
Zrušení ústavní výchovy	3 děti	4 děti	6 dětí	2 děti	0 dětí
Zrušení dohledu	3 děti	3 děti	5 dětí	5 dětí	9 dětí
Nezrušitelné osvojení	19 dětí	9 dětí	13 dětí	15 dětí	9 dětí
Zrušitelné osvojení	0 dětí	1 dítě	1 dítě	1 dítě	0 dětí
Pěstounská péče	6 dětí	3 děti	3 děti	6 dětí	6 dětí
Poručenská péče	0 dětí	0 dětí	1 dítě	0 dětí	0 dětí
Svěření do péče 3. osoby	17 dětí	17 dětí	13 dětí	16 dětí	14 dětí

Tabulka 2 Počet nařízených jednotlivých forem náhradní péče za období 2001 až 2005 každý rok zvlášť

	2001	2002	2003	2004	2005
Nařízení ústavní výchovy	22 dětí	32 dětí	21 dětí	11 dětí	12 dětí
Stanovení dohledu	19 dětí	23 dětí	26 dětí	15 dětí	27 dětí
Vysloveno napomenutí	11 dětí	11 dětí	1 dítě	11 dětí	2 děti
Zrušení ústavní výchovy	9 dětí	9 dětí	5 dětí	7 dětí	6 dětí
Zrušení dohledu	9 dětí	2 děti	5 dětí	1 dítě	3 děti
Nezrušitelné osvojení	15 dětí	4 děti	11 dětí	13 dětí	6 dětí
Zrušitelné osvojení	0 dětí	0 dětí	0 dětí	1 dítě	0 dětí
Pěstounská péče	14 dětí	4 děti	4 děti	4 děti	7 dětí
Poručenská péče	0 dětí	0 dětí	5 dětí	1 dítě	4 děti
Svěření do péče 3. osoby	19 dětí	12 dětí	23 dětí	13 dětí	14 dětí

Tabulka 3 Počet nařízených jednotlivých forem náhradní péče za období 2006 až 2010 každý rok zvlášť

	2006	2007	2008	2009	2010
Nařízení ústavní výchovy	32 dětí	24 dětí	17 dětí	19 dětí	13 dětí
Stanovení dohledu	18 dětí	16 dětí	6 dětí	6 dětí	4 děti
Vysloveno napomenutí	4 děti	2 děti	1 dítě	1 dítě	3 děti
Zrušení ústavní výchovy	13 dětí	1 dítě	1 dítě	3 děti	0 dětí
Zrušení dohledu	1 dítě	12 dětí	7 dětí	11 dětí	3 děti
Nezrušitelné osvojení	4 děti	5 dětí	4 děti	9 dětí	8 dětí
Zrušitelné osvojení	0 dětí	1 dítě	2 děti	1 dítě	0 dětí
Pěstounská péče	2 děti	1 dítě	4 děti	3 děti	2 děti
Poručenská péče	2 děti	0 dětí	0 dětí	0 dětí	0 dětí
Svěření do péče 3. osoby	9 dětí	10 dětí	7 dětí	8 dětí	4 děti

Tabulka 4 Součet nařízených jednotlivých forem náhradní péče za období 1996 až 2000

Nařízení ústavní výchovy	186 dětí
Stanovení dohledu	106 dětí
Vysloveno napomenutí	10 dětí
Zrušení ústavní výchovy	15 dětí
Zrušení dohledu	25 dětí
Nezrušitelné osvojení	65 dětí
Zrušitelné osvojení	3 dětí
Pěstounská péče	24 dětí
Poručenská péče	1 dítě
Svěření do péče 3. osoby	77 dětí

Tabulka 5 Součet nařízených jednotlivých forem náhradní péče za období 2001 až 2005

Nařízení ÚV	98 dětí
Stanovení dohledu	110 dětí
Vysloveno napomenutí	36 dětí
Zrušení ÚV	36 dětí
Zrušení dohledu	20 dětí
Nezrušitelné osvojení	49 dětí
Zrušitelné osvojení	1 dítě
Pěstounská péče	33 dětí
Poručenská péče	10 dětí
Svěření do péče 3. osoby	81 dětí

Tabulka 6 Součet nařízených jednotlivých forem náhradní péče za období 2006 až 2010

Nařízení ÚV	105 dětí
Stanovení dohledu	50 dětí
Vysloveno napomenutí	11 dětí
Zrušení ÚV	18 dětí
Zrušení dohledu	34 dětí
Nezrušitelné osvojení	30 dětí
Zrušitelné osvojení	4 děti
Pěstounská péče	12 dětí
Poručenská péče	2 děti
Svěření do péče 3. osoby	38 dětí

V prvních třech uvedených tabulkách na čl.21 jsou zaznamenány jednotlivé formy náhradní výchovné péče za každý rok zvlášť, tedy v první tabulce jsou uvedeny počty nařízených jednotlivých forem péče, a to pro rok 1996, 1997, 1998, 1999 a 2000. Ve druhé tabulce jsou uvedeny počty nařízených jednotlivých forem náhradní péče pro rok 2001, 2002, 2003, 2004 a 2005 a v poslední třetí tabulce pro roky 2006, 2007, 2008, 2009 a 2010.

V dalších třech uvedených tabulkách na čl.22 jsem jednotlivé formy nařízené náhradní výchovné péče za uvedené pětileté období sečetla dohromady.

Nejvyšší počet nařízené ústavní výchovy na Znojemském okrese byl v letech 1999 až 2000 (186 dětí) a nejnižší počet v letech 2001 až 2005 (98 dětí). V letech 2006 až 2010 byla nařízena ústavní výchova u 105 dětí. Tedy má tato péče klesající tendenci.

Nejvíce byl stanoven dohled u dětí v letech 2001 až 2005 (110 dětí), o něco nižší byl v letech 1996 až 2000 (106 dětí), ale nejnižší počet stanovení dohledu nad výchovou nezletilých dětí byl v letech 2006 až 2010, a to u 50 dětí, tedy je tendence klesající, kdy stanovení dohledu se snížilo o víc jak polovinu oproti předešlým rokům.

Nejméně bylo vysloveno napomenutí pro nezletilé děti v období let 1996 až 2000, a to v počtu 10. V letech 2006 až 2010 se tento počet navýšil o jedno rozhodnutí, tedy bylo vysloveno 11 napomenutí. Nejvyšší počet vyslovení napomenutí byl v letech 2001 až 2005, kdy šlo o 36 napomenutí u nezletilých dětí. Křivka má tedy tendenci klesající.

Nejvyšší počet zrušení ústavní výchovy byl v letech 1996 až 2000 (u 15 dětí). V letech 2006 až 2010 byla ústavní výchova zrušena u 18-ti dětí. Ale nejvíce byla zrušena ústavní výchova u dětí v letech 2001 až 2005, a to u 36 dětí. Tedy křivka je opět klesající.

Pokud jde o rozhodnutí o zrušení dohledu nad výchovou nezletilých dětí byl nejnižší počet v roce 2001 až 2005 (u 20-ti dětí), o něco vyšší byl v roce 1996 až 2000 (25-ti dětí). V roce 2006 až 2010 byl dohled zrušen u 34 dětí. Křivka má tendenci stoupající.

Co se týče osvojení, a to nezrušitelného, toto bylo nejvíce vysloveno v letech 1996 až 2000, méně v letech 2001 až 2005 (49 dětí) a nejméně v letech 2006 až 2010, a to u 30 dětí. U péče nezrušitelného osvojení je charakter křivky klesající.

Zrušitelné osvojení bylo nejméně vysloveno v letech 2001 až 2005, kdy bylo zrušitelné osvojení vysloveno pouze u jednoho dítěte. U třech dětí bylo vysloveno zrušitelné osvojení v letech 1996 až 2000 a u čtyřech dětí v letech 2006 až 2010. Křivka u tohoto osvojení je stoupající.

Nejvíce bylo rozhodnuto o pěstounské péči v letech 2001 až 2005 (33 dětí), o něco méně v letech 1996 až 2000 (24 dětí), nejméně ale bylo rozhodnuto o pěstounské péči v letech 2006 až 2010 (12 dětí). Tato křivka má klesající tendenci.

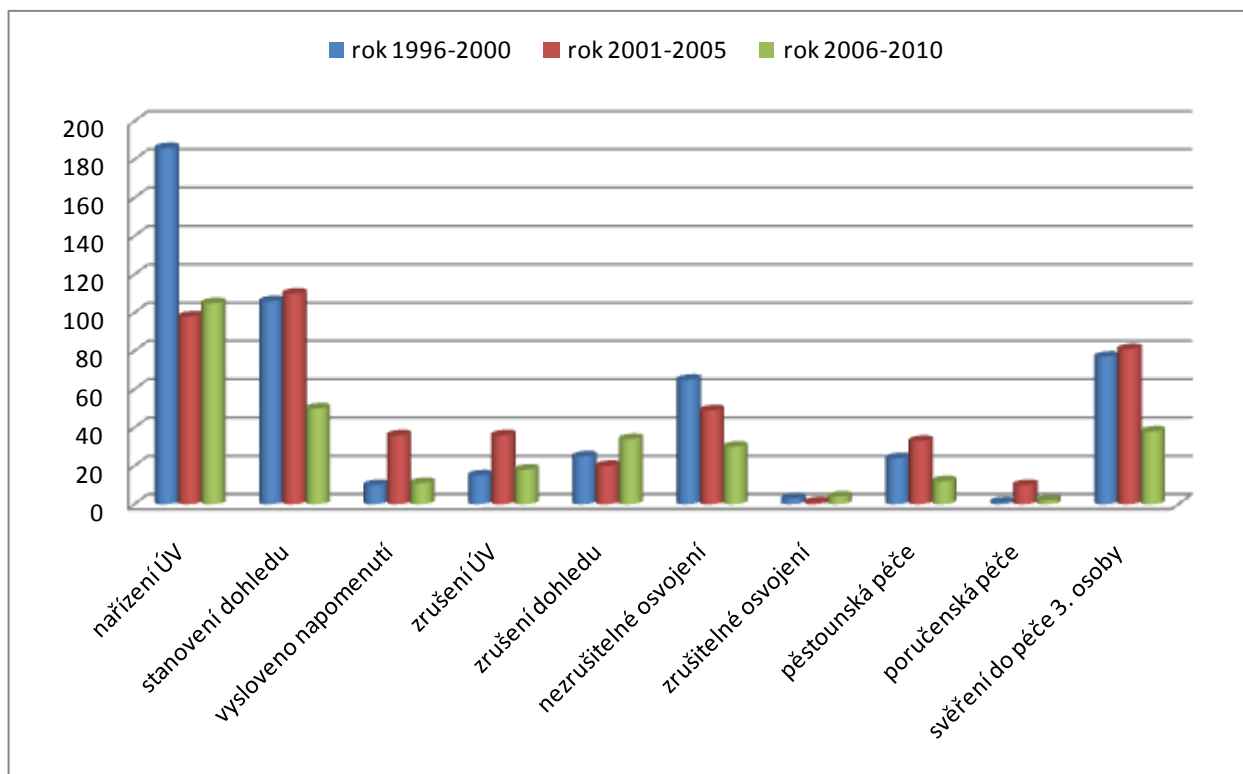
Poručenská péče byla nejméně stanovena v letech 1996 až 2000, a to pouze u jednoho dítěte, u dvou dětí byla stanovena v roce 2006 až 2010. Nejvyšší počet poručenské péče, a to u 10-ti dětí, byl stanoven v roce 2001 až 2005. Tedy má tato péče klesající tendenci.

V letech 2001 až 2005 bylo 81 dětí svěřeno do péče třetí osoby, v letech 1996 až 2000 bylo svěřeno do péče třetí osoby 77 dětí a nejméně bylo svěřeno dětí do této péče v letech 2006 až 2010, a to 38 dětí. Tato křivka je klesající.

Ovšem musíme taky rozlišovat, která křivka, ať už stoupající či klesající, je v „našem“ zájmu, tedy v zájmu pro společnost. Určitě pokud je tendence křivky klesající u počtu dětí, kterým byla nařízena ústavní výchova, stanoven dohled, vysloveno napomenutí je to dobrá zpráva. Ale na druhou stranu klesající křivka u nezrušitelného osvojení dětí, u pěstounské péče nebo u poručenské péče, dobrou zprávou není, protože je stále hodně dětí, které jsou vychovávány v ústavních zařízeních a které by chtěly, a bylo by v jejich zájmu, jejich svěřením do rodinné péče.

Tyto jednotlivé křivky a jejich tendence stoupající či klesající jsou znázorněny v grafu na čl.25.

Obrázek 1 Křivky součtu nařízených jednotlivých forem náhradní péče

Ve věcech nezletilých dětí neznámá, že pokud je podaný návrh ve věci vyřešen, tedy je řízení skončeno, že spis je založen a už zde není žádného dohledu. Opatrovnický spis určitého dítěte se zakládá na podaný návrh. Když je věc vyřešena, je spis veden v evidenci v rámci tzv. „živé spisovny“. Až v osmnácti letech věku dítěte je spis odnesen a založen do archivu, tzv. „mrtvé spisovny“, po určité době je skartován. Některé děti se nedostanou do evidence opatrovnického soudu vůbec, některé ano, přesto že se jejich rodiče nerozvádí a řádně se o ně starají (např. při schválení právního úkonu za nezletilé děti-tzn. kupní či darovací smlouvy, dědického řízení v případě úmrtí rodiče či dědění po prarodičích). U některých dětí jsou však stále podávány nové návrhy, tedy je stále něco řešeno až do jejich osmnácti let věku (např. rodiče se rozvádí, upraví se poměry k nezletilým dětem, tzn. komu bude dítě svěřeno do péče a který z rodičů a kolik bude na dítě platit výživné, dále snižování či zvyšování výživného u těchto dětí, změna výchovy, atd.).

To znamená, že pokud je v nějaké věci rozhodnuto, není toto rozhodnutí neměnné. Např. při stanovení výživného je zřejmé, že s přibývajícím věkem se mění potřeby dítěte (jiné potřeby má dítě předškolního věku, jiné potřeby dítě navštěvující první či druhý stupeň školního vzdělávání a jiné potřeby a zájmy jsou u dětí připravujících se na své budoucí povolání) a je tedy třeba nově rozhodovat.

Stejně tak změny mohou nastat ve věci nařízeného výchovného patření či ústavní výchovy. Důvody, pro které byla nařízena ústavní výchova u dítěte jsou různé a mohou se po nějakém čase změnit k lepšímu (např. se vyřeší bytové poměry rodičů, kteří si zajistí i práci a tedy příjem financí do rodiny). Odpadne tedy důvod pro setrvání dítěte v ústavním zařízení. Je třeba poznamenat, že vždy před nařízením ústavní výchovy s rodinou spolupracuje orgán sociálně-právní ochrany dětí. Snaží se pomoci rodině řešit problémy, poradit ve všem potřebném, kdy nařízení ústavní výchovy by mělo být vždy až tím krajním řešením.

Jsou však případy, kdy už všechny způsoby pomoci byly vyčerpány, rodiče doporučení nerespektují, nesnaží se to špatné změnit, dítě je např. i v naprosto nevyhovujících podmínkách a pak už nezbývá nic jiného, než jeho umístění do ústavu. V některých případech jsou nevyhovující podmínky pro výchovu dítěte způsobené např. nedostatečnou výchovnou způsobilostí či špatným zdravotním stavem rodičů.

V první kasuistice popíšeme případ nařízení ústavní výchovy u dětí, který se odehrál v nedávné době, kdy umístění dětí v ústavu je z důvodu špatného zdravotního stavu jejich matky, která není a nikdy nebude schopna zajistit řádnou výchovu svých dětí. Kasuistika je rozdělena na dvě části, kdy v první části popisujeme život matky jako nezletilého dítěte a v druhé části popisujeme život jejich dětí, které byly umístěny do ústavu. Co je na tomto případě bolestivě zajímavé je fakt, že matka sama jako dítě byla umístěná v zařízení, kdy její matka péči o ni nezvládala, otec se o ni nezajímal a babička sama s dospívající dívkou její výchovu taktéž nezvládala.

První kasuistika:

I. část:

Koncem ledna 1984 se narodilo dítě, matce ročník 1965 a otci ročník 1952.

23.2.1984 označuje matka muže, který je otcem její dcery.

27.2.1984 otec neuznává otcovství k narozenému dítěti.

27.3.1984 podává okresní úřad žalobou o určení otcovství.

22.5.1985 je rozsudkem určen otec nezletilé, a tato je svěřena do péče matky a otcí stanoveno výživné ve výši 250,-- Kč měsíčně. Rozsudek nabyl právní moci dne 26.6.1985.

Rozsudkem ze dne 17.8.1990 bylo výživné pro nezletilou zvýšeno na 320,-- Kč. Právní moc rozsudku je 26.9.1990.

Dne 5.11.1990 podává okresní úřad podnět na zahájení řízení o ústavní výchovu, kdy nezletilá byla dle rozhodnutí o předběžném opatření vydaném okresním národním výborem zatímně umístěna do dětského domova. Bylo zjištěno, že matka hrubě zanedbává péči o nezletilou, která nebyla dostatečně oblékána, nebylo dbáno o řádnou stravu, nezletilá byla kolikrát ponechána v mateřské škole, takže pak přespávala u cizích lidí, zatímco matka upřednostňovala své zájmy před zájmy dítěte. Dítě citově strádalo, používalo vulgárních výrazů, bylo agresivní, zanedbané. Dívka nebyla k ničemu vedena, byla roztěkaná, divoká, nevychovaná. Babička, která matce dříve pomáhala, se odstěhovala ze společné domácnosti a matka sama nebyla schopna se o dítě starat.

6.11.1990 bylo zahájeno řízení ve věci ústavní péče.

12.12.1990 podala návrh na svěřeni nezletilé do své péče babička, která nechtěla, aby byla vnučka v ústavu.

25.1.1991 byla usnesením o předběžném opatření nezletilá svěřena do výchovy babičky.

23.4.1991 byla rozsudkem nezletilá svěřena do péče babičky, otcí stanoveno výživné ve výši 350,-- Kč a matce ve výši 250,-- Kč, splatných k rukám babičky. Rozsudek nabyl právní moci dne 30.5.1991.

23.9.1992 podal otec návrh na úpravu styku s nezletilou, soud ustanovil pro řízení nezletilé opatrovníka.

20.1.1993 podala babička návrh na zvýšení výživného, soud ustanovil pro řízení nezletilé opatrovníka.

Soud si pro obě řízení vyžádal zprávy.

1.7.1993 rozsudkem je výživné zvýšeno na 550,-- Kč měsíčně k rukám babičky, právní moc je 11.5.1994. Ohledně úpravy styku otce s nezletilou je vyžádáno vypracování znaleckého posudku. Otec se na šest výzev znalce k vyšetření a posouzení svých schopností nedostavil, nebylo jeho znalecké vyšetření provedeno a styk otce s nezletilou nebyl znalce doporučen, kdy i sama nezletilá sdělila, že si na otce rámcově vzpomíná, že ho snad někdy viděla, když chodila do mateřské školy, ale s jeho osobou a osobou

matky má spojeny traumatizující zážitky prožité v dětském domově a styk jednoznačně odmítá.

25.4.1994 bylo usnesením soudu řízení ohledně úpravy styku otce s nezletilou zastaveno.

5.2.1999 podal okresní úřad podnět na nařízení výchovného opatření, kdy jsou výchovné problémy s nezletilou, na které je upozornila kriminální policie. Nezletilá se toulala po diskotékách, podnicích nevalné pověsti, požívala alkoholické nápoje, vedla rizikový sexuální život, napadala policisty a vulgárně se vyjadřovala na jejich adresu. Bylo zjištěno, že nenavštěvuje pravidelně školní docházku, měla udělen třetí stupeň z chování. Babička se vyjádřila tak, že by bylo vhodné umístění vnučky do ústavní výchovy.

12.2.1999 zahájil soud řízení a nezletilé ustanovil opatrovníka k ochraně jejich práv. Právní moc usnesení 10.3.1999.

10.5.1999 vydal soud rozsudek, kdy nad výchovou nezletilé stanovil dohled. Dále bylo nezletilé vysloveno napomenutí a byly ji zakázány návštěvy nočních podniků a zábavy. Právní moc rozsudku 23.6.1999.

7.10.1999 podala babička návrh na předběžné opatření, aby nezletilá byla ihned zatímně umístěna do ústavní výchovy, kdy babička sdělila, že nezvládá již výchovu vnučky, která ji nerespektuje. Dále sdělila, že nezletilou již nehodlá vychovávat, kdy je tato na ni vulgární a neposlouchá. Rodiče se o dceru nezajímají. Nezletilá byla gravidní, ale následně potratila. Stýká se s dospělým mužem, za kterým bez svolení dojíždí, nebývá doma přes noční hodiny, zameškává školní docházku a také falšuje omluvenky do školy, což řešila i Policie ČR.

12.10.1999 předběžným usnesením byla nezletilá zatímně umístěna do diagnostického ústavu.

15.10.1999 zahájil soud řízení o výchovném opatření a nezletilé pro toto řízení ustanovil opatrovníka okresní úřad. Právní moc usnesení je 5.11.1999.

2.3.2000 po provedeném dokazování vyhlásil soud rozsudek, kdy stanovil ústavní výchovu u nezletilé a rodičům ponechal stanovené výživné, splatné na účet výchovného ústavu pro mládež.

3.5.2000 žádala babička o zrušení ústavní výchovy u vnučky, kdy uvedla, že má zhoršující zdravotní potíže, proto by uvítala částečnou výpomoc v domácnosti. Dále chtěla, aby vnučka pokračovala ve studiu na učebním oboru. Poukázala na přání

vnučky, která uznala své dosavadní chyby a litovala jich a chtěla prokázat svoji nápravu v praxi.

19.6.2000 na vyžádání soudu sdělil výchovný ústav pro děti a mládež, ve kterém byla nezletilá umístěna, že tato se sice nedopouští závažných výchovných přestupků, ale ve slovním projevu se vyskytují vulgarismy, je zbrklá v jednání a po dohodě se sociální kurátorkou společně posoudili možnost zrušení ústavní výchovy a došli k závěru, že babička by nestačila zvládnout temperament vnučky, mohlo by dojít k mravnímu skluzu (kdy nezletilá je velice eroticky založená, hrozí otěhotnění), proto se zrušením ústavní výchovy nesouhlasili a navrhli ponechání nezletilé v zařízení, kde jí umožnili absolvovat 9. ročník základní školy, čímž by měla splněnou základní školní docházku. Poté by souhlasili se zrušením ústavní výchovy ve věku 17-ti let nezletilé.

14.8.2000 rozsudkem soudu byl návrh babičky na zrušení ústavní výchovy zamítnut.

V listopadu 2000 byla nezletilá zjištěna schizofrenie, kdy se léčila na psychiatrii, kam každých 14 dní dojížděla.

29.6.2001 byla nezletilá podmíněně propuštěna, kdy byla seznámena s pravidly, které měla dodržovat.

17.10.2001 nahlásila babička pohřešování vnučky na Policii ČR.

15.11.2001 nalezena nezletilá v Chebu, kdy dle šetření Policie ČR se živila prostitucí.

16.11.2001 byla přivezena zpět do výchovného ústavu pro děti

22.11.2001 byl zrušen dlouhodobý pobyt mimo ústav z důvodu porušení a neplnění stanovených úkolů v podmíněněném propuštění – útěk z domova, provozování prostituce.

20.12.2001 podal žádost výchovný ústav o prodloužení ústavní výchovy. Usnesením soudu bylo zahájeno řízení o prodloužení ústavní výchovy a nezletilá byl ustanoven opatrovník- okresní úřad. Právní moc je 17.1.2002.

17.1.2002 byla prodloužena ústavní výchova u nezletilé rozsudkem okresního soudu, právní moc byla 2.5.2002.

Poté nezletilá ještě 4krát utekla ze zařízení, kdy byla zadržena vždy Policií ČR a vrácena zpět do výchovného stavu a dne 3.2.2003 sdělil stav soudu, že dovršením 19-ti let byla nezletilá vyřazena z evidence ústavu.

II. část:

V září roku 2006 se matce narodilo první dítě-chlapec, otce nevedla.

V listopadu 2007 se matce narodilo druhé dítě-chlapec, otce opět nevedla.

9.4.2008 se bez předvolání dostavila na soud matka a uvedla jméno muže, který je otcem jejího prvního dítěte a žádala svěřeni nezletilého do své péče a otcí stanovení výživného od narození syna, kdy výši výživného ponechala na rozhodnutí soudu. Dále souhlasila, aby nezletilý nesl příjmení po otcí.

25.6.2008 se dostavil označený otec dítěte a uznal otcovství k nezletilému a žádal, aby syn nesl příjmení po něm. Uvedl, že má vyživovací povinnost k dalším dvěma dětem, z nichž jedna dcera žije s matkou a na ni platí výživné a druhou dceru má ve své péči on.

10.11.2008 byl vyhlášen rozsudek, kdy první syn byl svěřen do péče matky a otcí stanoveno výživné ve výši 1.000,-- Kč měsíčně, splatných k rukám matky vždy do každého 5. dne v měsíci předem. Bylo vypočteno dlužné výživné a otcí stanoveno splácet je v měsíčních splátkách po 500,-- Kč. Rozsudek nabyt právní moci dne 20.1.2009.

Začátkem dubna roku 2009 se matce narodilo třetí dítě-chlapec a otec nebyl uveden.

23.7.2009 podal městský úřad, orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD), návrh na nařízení předběžného opatření dle § 76a zákona č.99/1993 Sb. o.s.ř., kdy sdělili, že matka zvládala péči o děti vcelku v normě, pouze s menšími nedostatky, které byly řešeny domluvou. Matka se léčí na psychiatrii pro schizoafektivní poruchu. Podmínkou pro udržení stabilizovaného stavu je pravidelné užívání léků. Dále sdělili, že jim bylo oznámeno z novorozeneckého oddělení, že matka předčasně porodila třetí dítě, kdy do porodnice přijela pobitá, napadl ji její druh, se kterým žije ve společné domácnosti (případ řešila Policie ČR jako podezření ze spáchání trestného činu ublížení na zdraví dle § 221 odst. 1 trestního zákona). Nezletilý vzhledem k nízké porodní váze byl hospitalizován na novorozeneckém oddělení, matka byla propuštěna z nemocnice domů, ale v dohodnutý termín propuštění dítěte si pro ně nepřišla. V návrhu uvedli, že koncem dubna se k nim dostavil druh matky a sdělil, že matka předchozí den večer odešla z domu a dosud se nevrátila, neví kde je.

OSPOD tedy zajistil přijetí novorozence v dětském centru do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Matku za pomoci Policie ČR se podařilo najít, kdy nebyla schopna říci, proč pro dítě nepřišla, pouze opakovala, že sháněla peníze na pleny, kdy nedostatek finančních prostředků je v rodině téměř stabilní – druh matky pracuje jen někdy na fuškách a matka, která pobírá přídavky na děti, rodičovský příspěvek a výživné na prvního syna, s penězi neumí hospodařit a z peněz určených na děti, hradí dluhy druhá, na kterém je hodně citově závislá.

Dále OSPOD v návrhu sdělil, že se snažili pomoci matce, kdy ji chtěli přesvědčit, aby s dětmi odešla do domova pro matky v tísni, kde by měla zjištěnou pomoc 24 hodin denně. Matka to však odmítla a tvrdila, že s pomocí druhá péče o všechny tři děti zvládne. Matka si převzala posledně narozené dítě do své péče. Do rodiny se jezdilo na šetření 1krát za 14 dní, kdy zaznamenali nepatrné zlepšení, co se týká bydlení, ale pozorovali na matce rozdílné chování, kdy někdy vypadala, že má v hlavě „jasno“, jindy působila jako duchem nepřítomná, roztěkaná, roztržitá a nevnímala, co jí říkají. OSPOD měl podezření, že matka předepsané léky neužívá. Dále matce byla zajištěna pomoc rodinné asistentky, která do rodiny 2krát týdně dojížděla, kdy učila matku praktické věci, jako vést domácnost, starat se o děti, vařit, doprovázela ji na návštěvy dětského lékaře apod. Zpočátku se zdálo, že matka s touto pomocí výchovu dětí zvládne. Postupně se však opět objevovaly problémy. Situace se vyhroutil začátkem července roku 2009, kdy rodinná asistentka našla matku zbitou tak, že musela být ošetřena na chirurgickém oddělení. Napadl ji její druh, útoku byly přítomny děti. Její stav vyžadoval okamžitou hospitalizaci na psychiatrickém oddělení nemocnice. Děti byly umístěny do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v dětském centru. Koncem července se matka dostavila na oddělení s tím, že má být propuštěna z psychiatrického oddělení a že si převezme děti do své péče. U primářky psychiatrického oddělení si ověřovali informaci o propuštění, kdy tato uvedla, že matka není doléčena a nedoporučují, aby se samostatně starala o tři malé děti. Dosavadní péče matky o děti byla na hranici únosnosti a s výraznou pomocí rodinné asistentky. OSPOD sdělil, že matka je napadána svým druhem, se kterým však hodlá žít i do budoucna bez ohledu na to, že děti byly svědky těchto napadení. Matčina rozhodnutí jsou neuvážená a nezodpovědná, kdy je zde obava, že péče matky o děti je ohrožující, proto podali návrh na předběžné opatření.

Ještě téhož dne, tedy 23.7.2009 bylo vydáno usnesení o předběžném opatření a nezletilé děti zatímně svěřeny do péče dětského centra. Usnesení bylo předběžně vykonatelné a nabylo právní moci dne 19.8.2009.

Dále bylo vydáno usnesení o zahájení řízení o výchovném opatření a nezletilým dětem byl ustanoven opatrovník pro toto řízení k ochraně jejich práv, a to městský úřad-OSPOD.

Dne 31.7.2009 do řízení vstoupilo okresní státní zastupitelství.

Vzhledem k tomu, že matka má tři nezletilé děti, kdy první narozené dítě má otce uvedeného, zbývající dvě děti otce uvedeného nemají, bylo vedeno řízení o výchovném

opatření u prvního dítěte, kdy účastníky byli matka, otec, opatrovník a okresní státní zastupitelství a další samostatné řízení o výchovném opatření u zbývajících dvou dětí, kde účastníky byli matka, opatrovník a okresní státní zastupitelství. U prvního dítěte bylo ještě zahájeno řízení o změně výchovy.

V obou věcech si soud vyžádal řadu zpráv, a to z obecních úřadů, kde rodiče mají bydliště o jejich pověsti. Dále si vyžádal záznamy z Policie ČR, zprávy z dětského centra, kde byly děti zatímně umístěny, zprávu od rodinné asistentky, zprávu od opatrovníka a vyslechl si účastníky řízení. Rovněž byl ve věci vypracován znalecký posudek z oboru psychologie, kdy byl přizván i konzultant, a to lékař-psychiatr. Ve věci proběhla dvě jednání.

Matka v obou řízeních sdělovala, že nesouhlasí, aby jí děti byly odebrány, ale souhlasí s nařízením dohledu nad výchovou. V případě prvního chlapce nesouhlasí, aby tento byl svěřen do péče otce. Otec v průběhu řízení postupně navázal kontakt s nezletilým a tento za souhlasu dětského centra pobýval více a více času v jeho domácnosti. Rodiče se vyjádřili ke svým osobním, výdělkovým a majetkovým poměrům.

Ve znaleckém posudku bylo znalcem=psychologem sděleno, že matka má vztah k dětem kladný avšak mělký nepodnětný, poznamenaný její těžkou duševní chorobou. Chování k dětem stereotypní, málo podnětné, infantilní, rodičovsky nedospělé. Matka byla vyhodnocena jako výchovně nezpůsobitelná, celoživotně závažně duševně nemocná, kdy není schopna samostatně zajišťovat řádnou výchovu dětí. Znalec nedoporučil svěřeni dětí do péče matky, kdy za nejvhodnější navrhl svěřeni prvního dítěte do péče otce. V případě dvou zbývajících dětí se jevílo znalci za nejvhodnější ponechání těchto v péči ústavní. U prvního dítěte znalec doporučil nejprve postupné navykání si pobytu u otce a po dvou či třech měsících provedení zásadní změny výchovného prostředí.

Znalec=psychiatr, který měl k dispozici veškerou zdravotní dokumentaci a rovněž spis týkající se nezletilých dětí sdělil, že matka trpí závažnou duševní chorobou – smíšeným typem schizoafektivní poruchy, kdy jde o chronickou duševní chorobu, která po svém počátku v ranné dospělosti probíhá celoživotně. Tato choroba narušuje myšlení, vnímání, jednání a emotivitu. Průběh poruchy je nepříznivý, kdy dochází k relativně častým relapsům a došlo již k rozvoji postprocesuálního defektu osobnosti s funkční deteriorací intelektu. Nepříznivý průběh choroby je způsoben především opakovaným svévolným vysazováním nebo nesprávně používaným ordinovaným lékům matkou. K přerušování léčby dochází také v důsledku opakovaných těhotenství, kdy s ohledem na možnost negativních účinků léků na plod je nutno léčbu vysazovat. Náhled choroby

je nekvalitní, pouze částečný, spíše na proklamativní úrovni bez pochopení. Schizoafektivní porucha pak závažně a trvale snižuje kompetenci matky kvalitně pečovat a vychovávat své děti, a to nejen v obdobích relapsů, ale i v obdobích remisí. Matka v roli jediné o děti trvale pečující osoby, je pro další zdárnou výchovu a vývoj dětí značně riziková.

Na základě provedeného dokazování i s přihlédnutím k znaleckému posudku byl první nezletilý syn svěřen do výchovy otce a matce stanoveno symbolické výživné ve výši 250,-- Kč měsíčně. Vzhledem k tomu, že vazby mezi nezletilým a otcem teprve vznikaly, prohlubovaly se a nezletilý byl v zcela jiném prostředí, byl nad jeho výchovu nařízen dohled. U dalších dvou synech, kteří neměli uvedeného otce, byla nařízena ústavní výchova. Oba rozsudky nabyli právní moci dne 21.5.2010.

17.5.2010 matka podala návrh na úpravu styku s nezletilým synem, který byl svěřen do péče otce. Soud zahájil řízení, ustanovil nezletilému opatrovníka a vyžádal si zprávy.

29.9.2010 podává matka u prvního nezletilého návrh na změnu výchovy a u dvou nezletilých dětí na zrušení ústavní výchovy tak, aby děti byly svěřeny do její péče. Soud zahájil řízení a dětem ustanovil opatrovníka pro toto řízení a vyžádal si zprávy.

V obou věcech bylo opatrovníkem sděleno, že první nezletilý žije v rodině otce, kdy otcova družka má svých pět dětí a otec má ve své výchově dvě děti, tedy se společně starají o sedm nezletilých dětí. Byly prošetřeny jejich bytové poměry, vše bylo shledáno v pořádku. Bylo sděleno, že nezletilý navštěvuje mateřskou školu, kde je spokojen a chodí tam rád a je u něj zřejmý i jeho pokrok ve vývoji-řeči. Dobře se adaptoval i na rodinu otce. Matka dosud nezletilého u otce nenavštívila, neprojevila o setkání s dítětem žádný zájem, syna po dobu jednoho roku neviděla, neustále mění bydliště. Otec se stykem souhlasí. Matka při návštěvách na OSPOD byla několikrát poučena o nutnosti dítě navštěvovat, aby zůstala zachována vazba matka-dítě.

Dne 28.3.2011 byl návrh matky na změnu výchovy, na soudní úpravu styku a zrušení ústavní výchovy u nezletilých dětí zamítnut, kdy dětské centrum sdělilo, že děti se v zařízení adaptovaly, jejich zdravotní stav je dobrý, v zařízení prospívají. Matka má k dětem kladný vztah, ale stereotypní málo podnětný, po dobu návštěvy dětí v dětském centru je vždy pod dohledem pracovníka centra, dětem vždy donese mnoho sladkostí, návštěvy trvají krátce. Opatrovník sdělil, že matka bydlí opět na jiné adrese, v podnájmu, který však není stabilním bydlením a že nemá vhodné podmínky pro výchovu dětí.

V mezidobí v říjnu roku 2010 matka porodila čtvrté dítě-děvče, otec nebyl uveden.

Dne 21.10.2010 byl městským úřadem-OSPOD podán návrh na svěřeni dcery do zatímní péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc předběžným opatřením dle § 76a zákona č.99/1993 Sb. o.s.ř., kdy uvedli, že matka se dva dny po porodu dostavila na OSPOD a uvedla, že se jí předčasně narodilo dítě, kdy několik hodin po porodu odešla z porodnice, protože stejně by ji druhý den propustili. Sdělila, že do porodnice odjela poté, co jí odtekla plodová voda. Druhý den dopoledne, kdy neměla co kouřit, utekla z porodnice pouze v noční košili domů, aby si ubalila další cigarety. Porodnice oznámila na Policii ČR, že matka odešla z nemocnice, nedala o sobě žádnou zprávu, kdy matce byla započata léčba antibiotiky z důvodu možného ohrožení svého nebo jejího plodu. Matka byla vypátrána, byla jí přivolána sanitka rychlé záchranné služby, která přivezla matku do nemocnice. Dále OSPOD sdělil, že matka žije v pronajatém bytě, který je zařízen pouze tím nejzákladnějším a pro dítě nemá nic připraveno – chybí kočárek, postýlka, vanička, má pouze nějaké oblečení po starších dětech. Její finanční situace není dobrá, jsou proti ní vedena exekuční řízení. Vzhledem na její závažnou duševní chorobu a vysazení nutných léků kvůli těhotenství, bylo navrženo umístění nezletilé do ústavního zařízení, kdy bylo vydáno předběžné usnesení o umístění nezletilé do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Usnesení bylo předběžně vykonatelné a právní moci nabylo 11.11.2010.

3.11.2010 bylo zahájeno řízení o výchovném opatření do kterého dne 8.11.2010 vstoupilo okresní státní zastupitelství. Ve věci byly vyžádány zprávy o pověsti matky, o dávkách jaké matka pobírá, od Policie ČR, z dětského centra, z úřadu práce a od OSPOD. Byla vyslechnuta matka, která se vyjádřila ke svým osobním, výdělkovým a majetkovým poměrům. Na základě provedení dokazování vyhlásil 28.3.2011 soud rozsudek, kdy nezletilá byla umístěna do ústavní péče a matce stanoveno výživné 250,-- Kč měsíčně.

Matka v březnu 2011 u jednání sdělila, že v září roku 2011 čeká narození dítěte, a to pátého.

V druhé kasuistice popisují případ, kdy ve velice krátké době (během 20-ti kalendářních dnů od narození dítěte po pravomocné rozhodnutí ve věci), kdy dítěti hrozilo nařízení ústavní výchovy vzhledem k tomu, že nebyli známí jeho rodiče. Dítě bylo nalezcem bez jména a příjmení. Ve věci bylo velice rychle rozhodnuto a to zcela v zájmu nezletilého, který byl svěřen do péče poručníků.

Druhá kasuistika:

Začátkem února roku 2011 bylo ve večerních hodinách na jedné chodbě panelového domu nalezeno novorozeně mužského pohlaví, jména a příjmení neurčeného.

Byla zavolána Policie ČR a záchranná služba, která dítě převezla do místní nemocnice k ošetření. Nikdo z rodiny dítěte se k němu nehlásil, Policii ČR se nepodařilo vyhledat biologické rodiče. Nezletilý dostal „pracovní jméno“ a to jméno podle ošetřujícího lékaře, který ho přijal a příjmení dle dne v týdnu, ve kterém byl nalezen. Nalezení dítěte bylo nahlášeno i na orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Vzhledem k tomu, že nebyla zjištěna totožnost nezletilého a ani jeho biologičtí rodiče a byly podmínky pro propuštění nezletilého z nemocnice, byli ihned vybráni vhodní zájemci o osvojení dítěte.

23.2.2011 navrhl městský úřad-OSPOD vydání předběžného opatření dle § 76a o.s.ř., kterým by byl nalezenec předán do péče budoucích osvojitelů, kdy umístění nezletilého do ústavní péče by mělo být až krajním řešením. Soud návrhu vyhověl.

Soud též obdržel hlášení z matriky, že se narodilo dítě, jména a příjmení neurčeného, které jsou třeba určit.

Dne 24.2.2011 podali návrh na ustanovení poručníků manželé=žadatelé o budoucí osvojení nezletilého, kteří navrhli, necht' soud určí dítěti jméno, které mu vybrali a příjmení necht' má nezletilý po nich.

Soud na základě předložených listinných důkazů a provedených účastnických výpovědí dospěl k závěru, že je v zájmu nezletilého jeho umístění do rodinné péče a ustanovení mu poručníků, kterým soud vymezil jejich práva a povinnosti. Dále soud vyhověl navrhovatelům a určil jméno a příjmení nezletilého dle jejich návrhu.

Ještě téhož dne byl vyhotoven rozsudek v písemné podobě, předán všem účastníkům, kteří se vzdali práva podat odvolání a rozsudek tak nabyl právní moci.

ZÁVĚR

Při zpracování mé bakalářské práce, především té praktické, jsem došla pro mě k překvapivému závěru, že počet nezrušitelných osvojení nezletilých dětí, je rok od roku nižší. Myslela jsem si, že v době, kdy přibývá stále více párů, které nemohou mít vlastní děti, bude zájem o nezrušitelné osvojení narůstat.

Počet nařízených ústavních výchov však klesl, což je velice pozitivní zpráva.

Vztah mezi náhradní výchovnou péčí a sociální pedagogikou je velký, neboť se zde jedná o dětech a s dětmi je vždy spojena výchova a vzdělávání ať v prostředí rodinném či ústavním. Také většinou při výchově každého dítěte vyvstanou nějaké problémy, kterými se právě sociální pedagogika zabývá a kdy pomáhá tyto problémy řešit, a to plně vyřešit nebo alespoň zmírnit jejich dopad.

RESUMÉ

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a část praktickou a tyto dále na kapitoly a podkapitoly.

Část teoretická je rozdělena na tři kapitoly. V první kapitole vysvětluji pojem rodina, její význam a funkce rodiny. V druhé kapitole jsem rozdělila formy náhradní výchovné péče na ústavní výchovu (např. kojenecké ústavy, dětské domovy, výchovné ústavy, ústavy sociální péče) a rodinnou péči (např. osvojení a pěstounská péče). Ve třetí kapitole popisuji orgány, které se zabývají a vystupují v náhradní výchovné péči, což je orgán sociálně-právní ochrany dětí, soud a státní zastupitelství.

V praktické části se zabývám průzkumem, tedy zjišťováním zda počet nařízené náhradní výchovné péče rok od roku stoupá, klesá, či je stejný. Zjistila jsem za každý rok zvlášť v jakém počtu ta která péče byla stanovena, kdy výsledky za posledních 15 let jsem rozdělila na tři období po pěti letech. Dále pro představu uvádím jednu kasuistiku nařízení ústavní výchovy a jednu kasuistiku, kdy hrozilo nařízení ústavní výchovy.

ANOTACE

V bakalářské práci jsem vysvětlila a popsala jaké jsou formy náhradní výchovné péče, a to ústavní výchovy-jako jsou kojenecké ústavy, dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy, dětské psychiatrické léčebny a ústavy sociální péče a dále rodinné péče-jako je osvojení, pěstounskou péčí, svěřením do péče třetí osoby a SOS vesničky. Náhradní výchovná péče je velmi citlivým tématem, kdy se zde jedná o děti, které z různých důvodů nemohou být vychovávány ve své biologické rodině a je u nich nařízena výchova ústavní nebo náhradní rodinná péče.

The work I describe and explain Chat forms of alternative educational services and institutional care such as institution for infants, childrens homes, educational institutions, diagnosis, psychiatric hospitals and social care and family care such as adoption, foster care, custody of a third party and SOS villages. Spare educational care is a very sensitive topic, when there is the children who for various reasons can not be educated in their biological family and they ordered education institution or spare family care.

KLÍČOVÁ SLOVA

Rodina, náhradní výchovná péče, ústavní péče, náhradní rodinná péče, nezrušitelné osvojení, zrušitelné osvojení, orgán sociálně-právní ochrany dětí, soud, státní zastupitelství.

Family, alternative educational services, inpatient care, spare family care, vested ownership, cancellable adoption, the social-legal protection of children, court, public prosecutor.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ÚZ Advokáti. soudy a soudci. notáři. znalci a tlumočníci. Ostrava-Hrabůvka: Sagit. s.224. ISBN 978-80-7208-704-4
2. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině [online]. <http://www.zakonycr.cz/seznamy/094-1963-Sb-zakon-o-rodine.html>
3. Zákon čl. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí [online]. <http://portal.gov.cz/wps/postal/s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/s.155/70>
4. Fenyk, J. Vademecum státního zástupce. 1. vyd. Praha: Aspi Publishing. 2003. s.532. ISBN 80-86395-80-4
5. Filip, J. a kol. Základy státovědy. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 1994. s.258. ISBN 80-210-0867-7
6. Kejdová, M. Vaňková, Z. Právo a sociální politika. IMS Brno: BonnyPress. 2007. s.177
7. Klabouch, J. Manželství a rodina v minulosti. 1. vyd. Praha: Orbis. 1962. s.281
8. Kraus, B. Sýkora, P. Sociální pedagogika I. IMS Brno: BonnyPress. 2009. s.63
9. Kraus, B. Teorie výchovy. IMS Brno: BnonnyPress. 2006. s.30
10. Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. 1. vyd. Praha: Portál. 2008. s.216. ISBN 978-80-7367-383-3
11. Matějček, Z. Rodiče a děti. 1. vyd. Praha: Avicenum. 1986. s.336
12. Stoppard, M. Nová kniha o matce a dítěti. 1. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství. 2001. s.168, ISBN 80-7181-486-5
13. Blubleová, V. Benešová, L. Hledáme nové rodiče. Praha: Středisko náhradní rodinné péče. 2001. s.24
14. Opatřil, M. a kol. Průvodce nových rodičů. Brno: Sdružení pěstounských rodin. 2004. s.30
15. http://cs.wikipedia.org/wiki/St:C3%A1tn%C3%AD_zasutpitelstv%C3%AD
16. <http://www.pestoun.cz/poradna/infoonrp/cz/podrobneji-o-formatech-nahradni-rodinne-p>
17. <http://www.sos-vesnicky.cz/o-sdruzeni/>